

**Տ. ՏԻՐԱՆ ԱՔԵՂԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ
ԵՐԿՐՈՐԴ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻՆ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ**

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(23 մայիսի 2004 թ.)

«Ուխտանալու քարձրիկ»:

Օրինակ որ գաւաղ յսկուն Տեւոն»:

(Նովի. ԺԲ 13)

Միրելի հավարացյալ ժողովորդ,

Տիրոջ Համբարձման փոխին հաջորդող այս կիրակին բացառաբար մեր եկեղեցական Տոնացույցում է հայտնի Երկրորդ Ծաղկագարդ անվամբ:

Դեռևս ԺԱ դարում Գրիգոր Բ Վկայասեր Կաթողիկոսի սահմանաձև այս փոքր կապված է զույր ազգային մի հիասքանչ ավանդության հետ: Ըստ այսմ երբ մեր բազմաչարչար Լուսավորիչ Հայրապետը գրկվում էր մահահույր Վիրապում, մի հրեշտակ ամեն օր այցելում էր նրան: Եվ պարսպում է, որ Համբարձման չորրորդ օրը հրեշտակը չի հայտնվում: Սակայն հաջորդ օրը երանելի Հայրապետի այն հարցին, թե ինչո՞ւ նախորդ օրն իրեն այցի չի եկել, հրեշտակը պարսպանում է, որ Տիրոջ Համբարձումը փոխելու համար հրեշտակների ինը դասերը հաջորդաբար փոխախմբություն են կատարում, և ինքը, լինելով չորրորդ դասից, այդ օրը չի ցանկացել իր դասի ուրախություններից բացակայել:

Այս օրվա խորհուրդը շատ նմանություններ ունի Առաջին Ծաղկագարդին, բանի որ ընթերցում ենք Առաջին Ծաղկագարդի ևույն Ավետարաններն ու աղոթքները: Սակայն եթե բուն Ծաղկագարդը խորհրդանշում է Քրիստոսի հանդիսավոր մուրթը Երուսաղեմ, ապա Երկրորդ Ծաղկագարդը խորհրդական կերպով հրեշտակների ուղեկցությամբ Վերին Երուսաղեմ Հիսուսի մուրթի հիշատակությունն է:

Տիրոջ՝ Երուսաղեմ հաղթական մուրթի պարմությանն անշուշտ քաջամտոթ ենք բռնորս. զարևանային մի այսպիսի հրաշալի օր էր, երբ մեր Տերը, նստած ավանակի վրա, ժողովրդի խումբ բազմության ուղեկցությամբ մտնում էր քաղաք: Երուսաղեմ մուրթի արարքին, պարմական նկարագրությունը հեղազայում իր արտահայտությունը պիտի գրկեր առաքյալի այս մի բանի փողերի մեջ: Սակայն որքա՞ն զգացմունք, ինչպիսի՞ ոգևորություն է դրել ավետարանիչը Փրկչի հաղթական մուրթի պարմության իր այս համեստ շարադրանքի մեջ: Գրական միջոցներն ու հնարքները խիստ սահմանափակ են լավագույնս արտահայտելու համար փեղի ունեցած նշանակալի իրադարձությունը: Ճանապարհի փոշուց մշուշապար օղը լցված էր ուրախության, գոհաբանության, հարգանքի բացականչություններով: Արևելյուն բնորոշ ջերմեանդությամբ մի հոծ բազմություն մեծ խնդությամբ, օվսանաներով և արմավենու ոսքերով է դիմավորում խոստացված Արքային, և շարեր մինչև

իսկ իրենց հանդերձներն են փոռում Նրա ուրբերի առջև ու բարձրաձայն աղաղակում. «Օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի, օրհնեալ որ գայ յանուն Տեառն, օրհնութիւն ի բարձունս»:

Սակայն այդ պահին իսկ մի ինչ-որ փարօրինակ անհանգստություն կար Արքայի հոգում:

Ինչ էր այս ամենը նշանակում:

Հիսուս Իր աստվածային ամենագիտությամբ հասկանում էր, որ այս ժողովուրդը, ով Իրեն այսօր մեծարում և փառաբանում է, օրեր անց իր Արքային պիտի մաքրի խաչելությամբ: Չէ՞ որ ավերարանիցն իսկ վկայում է այդ մասին՝ ասելով. «Յուրայինների մոտ եկավ, բայց յուրայինները չընդունեցին» (Նովհ. Ա 11):

Առհասարակ այս աշխարհի թագավորները հաղթանակած էին փոռն դառնում ուրիշի արյունը հեղելով, այլոց փոռն ավերելով և կայքն ավարելով: Եվ նման մտածողությամբ նույն ժողովուրդը միմիայն այդ հանգամանքները փոխելով էր թագավորին իբրև հաղթողի ընդունում փառքի արժանացնելով նրան: Բայց այս մտածողության մեջ որևէ կերպ չի տեղավորվում Տիրոջ թագավորական մուրքը և իբրև հաղթող արքայի թագավորաբար ընդունումը ժողովրդի կողմից: Նույն այդ ժողովուրդը, որ աշխարհի թագավորներից ակնկալում էր փառք իր ազգին, բարեկեցություն իր ժողովրդին և ընդլայնում իր հայրենի սահմանները՝ այլ ազգերի հողերի հաշվին, Քրիստոսից միանգամայն այլ ակնկալություն ուներ: Քրիստոս երբեք արյուն չհեղեց, ոչ մեկին չթալանեց, ոչ մի ազգի չստրկացրեց, այլ, ինչպես Ինքն էր ասում՝ «Իմ թագավորությունն այս աշխարհից չէ», այն իմաստով, որ Իր թագավորությունը երկնային իրողություն է: Նաև այդ թագավորությունը գրկելու ճանապարհը ցույց տվեց՝ ասելով՝ «ի ներքս ի ձեզ է»:

Այսու, Տիրոջ թագավորությունը հոգիների թագավորություն է, և Նրա փարած հաղթանակը հոգիների մեջ փարած հաղթանակ է, արքայությունը՝ երկնային, որ ոչ մի կյոթական բան չի պարունակում իր մեջ: Ուստի եթե աշխարհի թագավորները հաղթանակ էին ապահովում ուրիշի արյան գնով, ապա Քրիստոս նույն այդ հաղթանակն ազգերին բերեց Իր իսկ կենարար Արյան հեղումով: Եվ այս էր ամենամեծ փարբերությունը աշխարհի թագավորների և մեր Տիրոջ՝ իբրև երկնային թագավոր լինելու հանգամանքի մեջ:

Եվ իրապես, Տիրոջն արմավենիներով դիմավորողների ամբոխն օրեր անց հենց իր անօրեն ձեռամբ իջեցրեց ավանակից և փշե պսակով զարդարեց լուսեղեն ճակարքը, ովքեր բնավ «ուրանալու անգամ հեփին միտք չունեին», վկայեցին, թե չեն ճանաչում այդ մարդուն: Եվ, վերջապես, «Դու ես կենդանի Աստուծո Որդին» դավանողները մարդկային ապերախության ողջ ուժգնությամբ պախարակեցին դառնության ժամին՝ ասելով. «Եթե Աստուծո Որդի ես, իջիր այդ խաչից»:

Բայց մենք այսօր, որպես նոր Իսրայել, իբրև նոր ժողովուրդ և Տիրոջ խորհրդական մարմնի՝ քրիստոսակիր Եկեղեցու անդամներ՝ Իր իսկ կենարար արյամբ գնված, ակախապես եղանք Տիրոջ հրաշափառ Հարության, Չիթենյաց լեռան վրա առաքյալների հեփ վկայեցիք երկիք համբարձվող Տիրոջ մասին:

Եվ այսօր, Երկրորդ Ծաղկագարդին, Հիսուս, նստած ամպերի վրա, նույն խոնարհությամբ ու հեզությամբ շարունակում է Իր ճանապարհը: Զգում եմ փարափվել է նախկին անհանգստությունը աստվածային Իր հոգուց, ճառագում է ներքին հրաշափառ Հարության

միջոցով անցած հանդարտությունն ու խաղաղությունը: Եվ հանկարծ մի պահ կանգ է առնում, նայում գլխիկոր կանգնած մարդուն և հազիվ լսելի ձայնով իմաստունի բերանով մրմնջում. «Սխալվեցիր. այն Աստծուն, որ դու ես ստեղծել, կարող ես մեռցնել, բայց այն Աստված, որ քեզ է ստեղծել հողից, Ամմահ է»:

Ճերմակ ավանակը դարձյալ նույն հանդարտությամբ շարունակում է իր ընթացքը: Սակայն այս անգամ Տերը մտնում է Երուսաղեմ, երկնային թագավորություն՝ Իր հեղինակից տալով արդարության ծարավի բազմաազատ պապակ արդար հոգիներ: Տանում է մի ուրիշ արքայություն, որի Արքայի իշխանությունը այս աշխարհից չէ, ուր ոչ գող կա, և ոչ էլ ուրիշներն են ապականում արքայության անսահման հավիտենական հարսությունը:

Շենց այդ արքայության մասին է ակնարկում Ղուկաս ավետարանիչը՝ ասելով. «Աստծո արքայությունը դրսից տեսանելի կերպով չի գալիս, և չեն ասի, թե՛ անավասիկ այստեղ է կամ այնտեղ, որովհետև Աստծո արքայությունը ներսում, ձեր մեջ է» (Ղուկաս ԺԷ 20-21):

Եվ արդ, սիրելիներ, մեզանից յուրաքանչյուրը հենց այսօր իր սիրտը փոքրիկ Սիոնի վերածելով՝ խանդավարանքով ու խանդավառությամբ թող ընդունի Քրիստոս՝ հավիտենական Թագավորին, որ հոգիների խաղաղության պարզևարուն է: Սիրելիներ, ուրեմն ծաղկազարդենք այսօր մեր սրտերը, սակայն ոչ թե ձիթենու և կամ արմավենու ճյուղերով, այլ Հոր փառքով երկինք համբարձված Փառավորյալ Փրկչի սիրո ու հեզության առաքինություններով, անսուտ ուրախությամբ դիմավորենք Փրկչին՝ ասելով. «Ովսանևա բարձրելոյն: Օրհնեալ որ գասդ յանուն Տեան»:

Շնորհք, սէր և խաղաղութիւն եղիցին ընդ ձեզ և ընդ ամենեւեւանդ. Ամէն: